

Fòrum del Talent Solsona i Cardona

Ponència “La gestió del canvi: Innovació social i nous models empresarials i organitzatius. Competir o compartir?” de Joan Subirats

Dimecres 21 de Setembre de 2016 – Saló de les Homilies d'Organyà - Biblioteca Carles Morató de Solsona

Participants

Una trentena de persones varen participar a la primera sessió del Fòrum del Talent després de la parada estival. Majoritàriament veïns i veïnes de Solsona però també d'altres municipis del territori, com per exemple Olius, Pinós, Clariana del Cardener, Ardèvol, Pinell o Cardona.

Així mateix també cal destacar l'equilibri que hi va haver entre persones que venien d'empreses, administracions (com per exemple l'Ajuntament de Solsona, el Consell Comarcal del Solsonès o el Centre de Recursos Pedagògics del Solsonès), entitats de diferents àmbits (destacant entitats socials com Amisol i les associacions d'empresaris de Cardona i del Solsonès) i veïns/es a títol individual.

Ponència:

“La gestió del canvi: Innovació social i nous models empresarials i organitzatius. Competir o compartir?”

Joan Subirats

Doctor en Ciències Econòmiques i Catedràtic de Ciència Política. Investigador de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Ha publicat llibres i articles sobre governança, gestió pública i anàlisi de polítiques públiques, així com en problemes d'innovació democràtica, Internet i política. Les seves darreres publicacions són *Otra sociedad. ¿Otra política?* (Icaria); *Decisiones Públicas* (Ariel); *España Reset. Herramientas para el cambio de sistema* (Ariel), *Innovación social y políticas urbanas* (Icaria). Col·labora habitualment a “El País”, “El Periódico” i a altres mitjans de comunicació.

La ponència va iniciar-se a partir de la benvinguda i presentació de la sessió a càrrec d'en Carles Pujol Pons, tècnic de l'Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona.

En aquesta ocasió, Joan Subirats va iniciar la seva ponència en base al concepte de **la gestió del canvi**, segons les seves pròpies paraules, es tracta d'una qüestió molt recurrent i que afecta a tota mena

d'organitzacions, empreses i administracions públiques, de fet, d'alguna manera, la idea de canvi i adaptació en un entorn que es modifica, és una cosa bastant constant, que tots ho fem. En aquests moments però, hi ha una característica més específica, d'això que hem anomenat *la crisi*. Per tant si parlem de gestió del canvi i de crisi, sembla que allò que veníem fent fins al moment no ens acaba de servir.

Tanmateix, cal ser crític amb el concepte de crisi que venim utilitzant des del 2007-2008, en el sentit que dona una mirada molt circumstancial i episòdica, com si fos una cosa temporal. El plantejament és que anàvem bé però la crisi ens obliga a modificar les respostes. En canvi, si estiguéssim en una crisi l'únic que hauríem de fer és modular les respostes però si en comptes d'estar en una crisi estem en un canvi d'època hem de canviar les preguntes. Les organitzacions que afronten aquests moments en termes de crisi crec que s'equivoquen enormement, perquè això no és una crisi, és un canvi d'època.

L'*Economist*, una revista molt influent en el món econòmic i empresarial, ja fa 3 o 4 anys va fer un especial titulat "*La 3a revolució industrial*"; on negava que estiguéssim en una crisi, s'apuntava la idea del canvi d'època i senyalava tres moments històrics de gran canvi, on el canvi dels sistemes productius venen acompanyats de canvis també en els sistemes d'informació, els sistemes de mobilitat i en els sistemes de govern:

- **La màquina de vapor** (finals segle XVIII, inicis XIX), on hi ha migracions del camp cap a la ciutat, transformació dels sistemes productius, creació de la premsa, el tren, etc. I canvi de l'estat absolut a l'estat liberal (les revolucions burgeses).
- **El Fordisme** (finals segle XIX, inicis XX), l'implantació de l'organització científica del treball (taylorisme) que va significar un gran canvi productiu. Els productes artesans es converteixen en productes de masses: per exemple el cotxe. En l'àmbit administratiu això es correspon a la burocràcia *bavariana*, sistema de procediment establert que evita la discrecionalitat. A nivell d'informació apareix la ràdio i més tard la televisió. I a nivell polític democratització dels sistemes polítics, així com la revolució russa, el feixisme, dues guerres mundials, etc.
- **L'Internet** (actualment), d'entrada és un canvi dels sistemes d'informació i comunicació, amb un canvi brutal derivat que el coneixement comença a ser una eina de transformació que té una diferència molt important en relació a altres recursos, en el sentit que no és un bé rival. Això és molt important, ja que si ets capaç de construir un sistema productiu que es basa en el coneixement on és menys important la producció estàs alterant totalment el funcionament del sistema. Lo important

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

no és tenir una eina per produir, lo important és tenir l'arxiu que permeti que puguis produir. Per lo tant, estem dient que en algun moment no caldrà que es moguin els productes, només caldrà que es moguin els arxius. Aquest aspecte és fonamental perquè modifica la idea bàsica de l'economia de mercat, que és la propietat sobre les eines de producció.

Aquest fet aporta una idea important, que és que els sistemes oberts acaben sent més potents que els sistemes tancats, lo qual és contradictori amb el sistema capitalista. Per exemple és el cas de **Linux o Viquipèdia** (responsable del tancament de l'enciclopèdia britànica amb més de 240 anys d'història), la qual és més competitiva perquè és una construcció col·lectiva de coneixement i esta constantment actualitzada. El que és important és que estem parlant d'un bé comú, on no és ni l'estat ni el mercat que ha generat l'existència d'aquest bé que és d'ús compartit i de gestió compartida.

Aquí tenim un element important, on moltes de les estructures d'intermediació que s'havien creat a partir de la revolució industrial *fordista* han deixat de ser útils i per lo tant els sistemes d'informació i comunicació que Internet genera i la capacitat que té Internet de canviar les regles del joc fa que hi hagi una crisi bàsicament d'obsolescència dels sistemes d'intermediació que s'havien creat (per exemple és el cas de l'agencies de viatges, on convé que s'afegeixi valor en la intermediació perquè tingui sentit).

Per exemple l'Hospital de Sant Joan de Déu a anunciat que vol crear el 1r hospital "*líquid*", concepte que va posar de moda *Bauman* quan va teoritzar que hi havia la societat líquida, on es perd els elements d'articulació, d'arrelament, on tot es mou i que és difícil de saber cap on es va. Doncs el director de l'hospital afirmava que volen fer un *hospital líquid* perquè allà on hi hagi un potencial malalt i un ordinador, allà hi haurà l'hospital. És a dir, si algú té algun problema, a través d'Internet pot tenir accés a l'hospital i com que el tindrem geolocalitzat li podrem dir quins son els centres on pot anar a fer proves mèdiques, els quals ens facilitaran els resultats i llavors li podrem dir si convé que vingui a l'hospital o si li podem donar algun tipus de tractament a distància. Per lo tant, tot això és molt més útil pel malalt i també redueix els costos d'atenció de l'hospital. Fixem-nos que aquí hi ha un trencament de les lògiques d'intermediació i aquesta persona afegeix treball (connectar-se, desplaçar-se a diferents centres, etc.).

Un altre cas de transformació és en la formació, on els sistemes tradicionals ja no funcionen, ja no estem en un moment on l'única finestra del coneixement és el professor. Això no vol dir que no sigui necessari que algú et condueixi en aquest excés d'informació que existeix. La funció d'intermediació varia, ja no és la mateixa.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

El mateix passa en els sistemes hotelers, de mobilitat, de distribució (com és el cas d'*Amazon*), etc. De fet, estem només en l'inici, estem en l'Internet de les coses però d'aquí dos dies estarem en l'Internet de les persones, dels cotxes (el cotxe sense conductor serà la gran transformació de la mobilitat), de les ciutats, etc.

Tot això té les seves avantatges però també existeix una vessant negativa, per exemple el control o l'extracció de la capacitat de col·laboració de les persones per part de companyies. En aquest sentit, per exemple tenim el cas d'*airbnb* que posa en disposició dels visitants llocs sobrants, abans eren les dispeseres que tenien una habitació que els hi sobrava, el que fa *airbnb* és situar-ho a nivell de plataforma *on-line*, fa de nou intermediari, canvia els intermediaris però amb una lògica extractiva i de descontrol per part de les autoritats, sense control impositiu i que genera grans guanys privats i un creixement enorme dels preus dels lloguers.

Estem davant d'un desajust molt important entre plataformes globals d'intermediació i capacitat de control i regulació dels poders locals. Però això no vol dir que hi hagi alternatives a generar des de l'àmbit local, per exemple plataformes cooperatives que es puguin organitzar. Per exemple al costat d'*Endesa* i hi ha *Som Energia*, al costat de *Movistar* i *Vodafone* hi ha *Som Connexió – Eticom*, també s'ha creat a Barcelona la cooperativa *Som Mobilitat*, que facilita compartir cotxes o motos. Per tant **les potencialitats de la lògica col·laborativa son molt altes** i estan sent utilitzades per plataformes que son extractives.

Reprement el concepte de *la gestió del canvi*, actualment estem davant d'un canvi que posa en qüestió molts dels mecanismes d'organització social i productiva que havíem utilitzat fins ara i que també posa en qüestió lògiques de treball que havíem utilitzat fins ara (per exemple s'han imposat factors com la precarietat, temporalitat, mobilitat laboral, etc.).

Així doncs, davant d'aquesta nova realitat, a nivell territorial és important tenir en compte el següent element: **el sentit de comunitat**, de construcció col·lectiva, d'interdependència dels recursos amb que compta la comunitat. Per tant la capacitat de posar en valor i d'articular de manera col·lectiva els recursos del territori. En aquest sentit, és molt important modificar el concepte de lo públic, fins ara era un concepte molt vinculat a lo institucional, ara el que emergeix és comptar amb un terreny més **comunitari-comú-col·lectiu**, és a dir, que sigui capaç d'enfrontar-se als problemes comuns amb o sense les institucions. Això vol dir, identificar quins son els elements claus per aquella comunitat i entendre la comunitat en un sentit obert, amb sentiment col·lectiu i amb una lògica que combini lo local amb lo global.

Per altra banda, cal entendre que **col·laborar i compartir acaba sent més potent que competir**. És a dir, la idea de comunitat incorpora la idea de la interdependència (el treball en xarxa, compartint recursos per un projecte comú), però que requereix renunciar a la jerarquia i elaborar un relat territorial compartit.

Així mateix, la gestió col·lectiva dels recursos naturals aconsegueix fer-los més sostenibles i resilents als canvis.

A continuació va tenir lloc el torn obert de preguntes, a partir de les quals es va aprofundir en diferents qüestions desenvolupades al llarg de la ponència. Per exemple es va debatre sobre el problema de la manca de descentralització territorial, la necessitat de la cooperació territorial mantenint la identitat local i el sentiment de pertinença, la necessitat de potenciar els espais d'intercanvi o la necessitat d'aprofitar les sinergies entre diferents tipus d'empreses.

Tot seguit, va tancar la ponència en Manel Martínez, tècnic de l'*Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona*, que va fer esment d'un fragment del llibre "*La bona sort*" i va recordar els propers actes programats en el marc del *Fòrum del Talent*.

Finalment, tots els participants varem poder gaudir d'un petit **tast de producte local** amb compromís amb el nostre territori.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local

SOC / Servei d'Ocupació de Catalunya

 Generalitat de Catalunya

 MINISTERIO DE EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL

 MINISTERIO DE ECONOMÍA Y FINANZAS

Recull de reflexions i desitjos dels participants

Valors i territori

Reflexions

- *Les cooperatives són el futur però demanen un canvi a nivell personal.*
- *Compartir pot portar a l'èxit, segur, però ens falta canviar la mentalitat per aprendre'n.*
- *Col·lectivitat vs individualitat.*

Desitjos

- *Equilibri global - local: seguir un curs online mentre et menges una poma de la cistella ecològica Riuerd.*
- *Aprendre a compartir.*
- *Més ofertes "reals" de feina.*

El Fòrum del Talent Solsona i Cardona és un projecte impulsat per l'Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona amb el suport tècnic de l'Arada, Creativitat Social SCCL.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de suport al desenvolupament local